

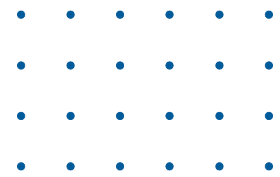
ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ

ЗМІСТ

1. Гранти, міжнародна підтримка.....	2
КОНКУРС ДОСЛІДНИЦЬКИХ СТИПЕНДІЙ ДЛЯ АСПІРАНТІВ І ПОСТДОКІВ	2
STARTUP COMPETITION 2026	2
2. Документи міжнародних організацій.....	3
ОЕСР: СЛОВЕНІЯ	3
ОЕСР: ЛАТВІЯ	4
ОЕСР: ІІІ ТА ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТАЛОГО ФІНАНСУВАННЯ МСП	5
ОЕСР: ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА МАЙБУТНЄ ГРОМАДЯНСЬКОЇ УЧАСТІ.....	6
ОЕСР: ПРОБЛЕМИ ДОСТУПУ ДО БАЗОВИХ НАВИЧОК	6
3. Корисні новини України та світу	7
СПІВПРАЦЯ З СУСПІЛЬСТВОМ: РУШІЙНІ СИЛИ, ЧИННИКИ УСПІШНОСТІ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ	7
ЗАТВЕРДЖЕНО ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ЗАСВІДЧУЮТЬ РІВЕНЬ ЗНАНЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	8
У ВАС ТРИ ДНІ, ЩОБ ОТРИМАТИ МІЛЬЙОН.....	9
ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТРЕТЬОГО РІВНЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕЧНА, ІНФОРМАЦІЙНА ТА АРХІВНА СПРАВА	10
ПРОГРЕС У РЕФОРМУВАННІ ОЦІНЮВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ	10
ФРАНЦУЗЬКИЙ СКАНДАЛ ІЗ ПЛАГІАТОМ ТА ЙОГО НАСЛІДКИ	11
НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ У ДРУГОМУ КВАРТАЛІ 2026 РОКУ	12
ПІВСОТНІ УНІВЕРСИТЕТІВ ЗАБОРОНИЛИ У СЕБЕ ДЕТЕКТОРИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	13
ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ ПОРЯДКУ ПОЗБАВЛЕННЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ВІДПОВІДНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	14
УНІВЕРСИТЕТАМ СЛІД ВИКОРИСТОВУВАТИ ГШІ НА ОСНОВІ ПЕДАГОГІЧНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ	15
4. Наукові заходи	16
НАУКА – БІЗНЕС: АСАДЕМСІТУ	16
ГРАНТОВІ МОЖЛИВОСТІ НФДУ	17
ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ІІІ В АКАДЕМІЧНИХ БІБЛІОТЕКАХ	17
ЛІТНЯ ШКОЛА З АСТРОФІЗИКИ.....	18

1. Гранти, міжнародна підтримка

КОНКУРС ДОСЛІДНИЦЬКИХ СТИПЕНДІЙ ДЛЯ АСПІРАНТІВ І ПОСТДОКІВ

Німецька служба академічних обмінів (DAAD) оголосила про старт конкурсу на отримання стипендій для реалізації дослідницьких проєктів у Німеччині - Research Grants in Germany. Підтримка охоплює витрати на перебування у Німеччині під час навчання в докторантурі або на ранній стадії постдокторської підготовки, реалізацію власного наукового проєкту у

співпраці з німецькими університетами чи дослідницькими установами. Заявку на участь можуть подати здобувачі докторського ступеня або постдоки (не більше 4 років після завершення навчання в докторантурі), які мають вагомі академічні досягнення, знання мови(мов) навчання, публікації, лекції, доповіді на конференціях, якісний дослідницький проєкт (перспективна дослідницька пропозиція – актуальна, оригінальна, релевантна), підтримку приймаючої установи. Фінансування надається докторантам на термін - від 2 до 12 місяців, а постдокторантам - від 2 до 6 місяців. Грант покриває щомісячні стипендії у розмірі 1400 євро; платежі на медичне страхування, страхування від нещасних випадків та страхування особистої відповідальності. Заявку на участь у конкурсі можна подати до 17 серпня 2026 року.

Детальніше: [daad.de/go/en/stipa57742121](https://www.nas.gov.ua/news/nimecka-sluzhba-akademichnih-obminiv-daad-ogolosila-konkurs-doslidnickih-stipendiy-dlya-aspirantiv-i-postdokiv),

<https://www.nas.gov.ua/news/nimecka-sluzhba-akademichnih-obminiv-daad-ogolosila-konkurs-doslidnickih-stipendiy-dlya-aspirantiv-i-postdokiv>

Фото: скріншот

STARTUP COMPETITION 2026

IT Arena оголосила про старт прийому заявок на конкурс технологічних команд Startup Competition 2026. Конкурс має підтримати найбільш перспективних розробників за рахунок грантового призового фонду обсягом 60 тис. дол. США. Стартапи змагатимуться у категоріях «general» та «defense-tech & dual-use». Взяти участь у конкурсі можуть стартапи,

zareєстровані в Україні, що мають підтверджені продажі від 10 тис.дол. США або залучили інвестиції / гранти від 25 тис. дол. США; проекти на стадії MVP або вище. Журі відбере 50 півфіналістів, а потім 10 найкращих команд, які вийдуть до фіналу, зможуть презентувати свої стартапи, запігчити власні рішення понад 150 інвесторам з України, ЄС та США. Заявку на участь можна подати до 4 вересня 2026 року.

Детальніше: <https://thedigital.gov.ua/news/business/125-mln-investytsiy-v-ukrayinski-startapy-it-arena-vidkryla-nabir-na-startup-competition-2026-1782732351>, <https://itarena.ua/ua/startup-competition/>

Фото: організатор

2. Документи міжнародних організацій

ОЕСР: СЛОВЕНІЯ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала документ «Економічні дослідження ОЕСР: Словенія 2026» із серії «Економічні дослідження ОЕСР». У ньому зазначається, що економіка Словенії виявилася стійкою до численних зовнішніх потрясінь. За прогнозом зростання посиляться внаслідок пом'якшення наслідків цінового шоку на енергоносії. Ринок праці залишається напруженим, а дефіцит робочої сили стимулює сильне зростання заробітної плати. Інфляція сповільнилася, але залишається високою, особливо у сфері послуг. Експерти наголошують на необхідності скоротити бюджетний дефіцит та переглянути витрати. Політика у сфері зайнятості та податкова реформа сприятимуть зростанню. Розширення впровадження штучного інтелекту сприятиме зростанню: підтримка бізнесу щодо інтеграції ШІ, а також запровадження нових навичок ГШІ в освіті стимулюватимуть позитивні ефекти від цієї технології. У документі наводиться стислий виклад основних тенденцій та перспектив, прогноз ВВП та інфляції, пріоритети структурних реформ, ризики.

Детальніше: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-slovenia-2026_9189105b-en.html,

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/06/oecd-economic-surveys-slovenia-2026_68b2f7f2/9189105b-en.pdf,

<https://doi.org/10.1787/9189105b-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ЛАТВІЯ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала документ «Економічні дослідження ОЕСР: Латвія» із серії «Економічні дослідження ОЕСР». У ньому зазначається, що латвійська економіка виявилася стійкою до нещодавніх потрясінь, але структурні проблеми залишаються. Фінансування витрат на оборону, систему охорони здоров'я, заходів зі скорочення бідності серед людей похилого віку, а також стримування дефіциту бюджету – провідні завдання, для реалізації яких потрібно забезпечити підвищення ефективності витрат та збільшення податкових надходжень, зокрема - шляхом розширення податкової бази та посилення податкового контролю. Податки на працю тут є високими, отже податкове навантаження можна перекласти на податки на прибуток, майно та екологічні. Покращення доступу до фінансування й підтримка динамічного розвитку бізнесу шляхом зменшення адміністративного навантаження й подальшого скорочення неформальної економіки, посилення конкуренції сприятимуть зростанню продуктивності праці. Необхідно працювати над подальшим спрощенням й цифровізацією адміністративних процедур, покращанням обміну даними та здійснювати моніторинг впливу політики в державному управлінні. Прискорення «зеленого» переходу вимагатиме посилення ціноутворення на вуглець і розширення постачання відновлюваної енергії з одночасною підтримкою вразливих домогосподарств і наданням допомоги в адаптації працівників до нових вимог щодо кваліфікації. Покращення результатів у сфері охорони здоров'я може відбутись завдяки посиленню фінансування, підвищенню ефективності системи охорони здоров'я та підтримці здорового способу життя. Також у документі представлений огляд основних економічних тенденцій, прогноз перспектив (зокрема – ВВП, інфляції, зростання), пріоритети структурних реформ.

Детальніше: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-latvia-2026_34d15460-en.html,

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/06/oecd-economic-surveys-latvia-2026_56c9a4f2/34d15460-en.pdf,

<https://doi.org/10.1787/34d15460-en>

Фото: скріншот

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний документ «Використання штучного інтелекту та цифрових інструментів для сталого фінансування малих та середніх підприємств» із серії «Документи ОЕСР щодо МСП та підприємництва». У ньому зазначається, що малі та середні підприємства відіграють важливу роль у переході до більш стійкої та життєздатної економіки - на них припадає близько 50% виробництва і впливу на довкілля. Водночас вони недостатньо представлені у сфері сталого фінансування. І хоча ринки сталого фінансування значно розширилися останнім часом, це не призвело до широкої участі малих і середніх підприємств. Необхідно запроваджувати стійке кредитне фінансування, яке підходить для МСП, щоб це було прийнятно як для постачальників, так і для користувачів фінансування. Багато країн просувають інструменти сталого фінансування, багато фінансових установ адаптують свою практику до сучасних вимог до розкриття інформації, пов'язаної з ESG. Це допоможе компаніям знизити операційні витрати за рахунок інвестицій в енергоефективність, відповідати стандартам сталого розвитку, що висувають покупці, брати участь у глобальних ланцюжках створення вартості та скоротити витрати на звітність за рахунок більш ефективного управління даними. Основні перешкоди пов'язані з тим, що дані про сталий розвиток є доволі коштовними для створення, їх важко перевірити, вони фрагментовані та представлені в різних несумісних системах звітності. У звіті продемонстровано, як штучний інтелект та цифрові інструменти можуть допомогти вирішити ці проблеми у рамках життєвого циклу фінансування - від створення даних та звітності до оцінювання кредитоспроможності та моніторингу портфелю у фінансових установах. На конкретних прикладах показані варіанти практичного застосування інструментів та чотири пріоритети політики: побудова сумісної інфраструктури даних, зміцнення механізмів перевірки, створення дієвих стимулів для звітності МСП та забезпечення відповідального використання ІІІ у фінансових рішеннях.

Детальніше: https://www.oecd.org/en/publications/leveraging-ai-and-digital-tools-for-sme-sustainable-finance_e8fb0d10-en.html,

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/06/leveraging-ai-and-digital-tools-for-sme-sustainable-finance_ee058144/e8fb0d10-en.pdf

<https://doi.org/10.1787/e8fb0d10-en>

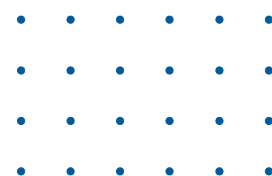
Фото: скріншот

В 11-ти з 27-ми країн, які брали участь в двох циклах опитування, частка дорослих з низьким рівнем навичок упродовж десятиліття значно зросла і лише у 2-х країнах частка дорослих з низьким рівнем навичок зменшилася. Ці базові навички є важливими компетенціями для повсякденного життя, що дозволяють людям розуміти розрахункові листки, заповнювати онлайн-заявки, дотримуватися робочих процедур, порівнювати ціни, керувати домашніми фінансами та отримувати доступ до державних послуг. У світі, який все частіше вимагає мінімум базового рівня грамотності та математики, дорослі, які не мають цих навичок, ризикують бути виключеними з суспільного життя. Кожен п'ятий дорослий має низькі базові навички у Фінляндії, Японії, Нідерландах, Норвегії та Швеції, тоді як в Чилі, Польщі та Португалії – це кожен другий. Це структурна проблема, яка лежить в основі економічної ефективності, соціальної згуртованості та демократичної стійкості. Розглядається проблема низького рівня базових навичок серед дорослого населення країн ОЕСР, наголошується на необхідності активних, цілеспрямованих стійких заходів політики, посилення початкової освіти та підтримки системи розвитку навичок упродовж життя.

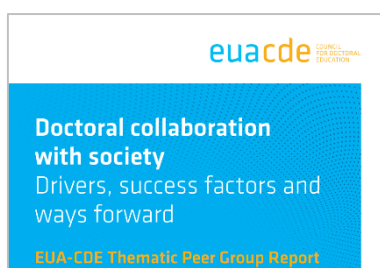
Детальніше: https://www.oecd.org/en/publications/the-persistent-failure-to-build-foundational-skills-for-all_128c3138-en.html,
https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/07/the-persistent-failure-to-build-foundational-skills-for-all_e0b8eb80/128c3138-en.pdf,
<https://doi.org/10.1787/128c3138-en>

Фото: скріншот

3. Корисні новини України та світу

СПІВПРАЦЯ З СУСПІЛЬСТВОМ: РУШІЙНІ СИЛИ, ЧИННИКИ УСПІШНОСТІ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

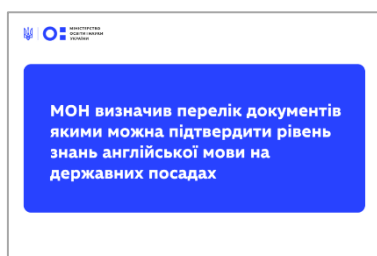
На сайті Європейської асоціації університетів опубліковано звіт експертної групи EUA-CDE «Співпраця чинники успішності та шляхи розвитку». У ньому зазначається, що докторська освіта по всій Європі розвивається у відповідь на зростаючі суспільні та економічні виклики, відповідно співпраця з широким колом суспільних партнерів стає дедалі важливішою при збереженні досконалості досліджень. Документ містить огляд того, як сучасні університети та докторанти взаємодіють із суспільними

партнерами у приватному, державному та некомерційному секторах для спільного створення знань та посилення впливу докторських досліджень. Аналізуються стимули співпраці у рамках докторантури та поза межами академічних кіл, наводиться широкий спектр підходів до організації співпраці - від менш інтенсивних форм взаємодії до структурованої співпраці, спільної дослідницької діяльності тощо. Продemonстровано досвід 22 установ-членів EUA-CDE з 13 країн, узагальнено ключові виклики, передумови та чинники успішної співпраці. Пропонуються інституційні перспективи розвитку докторської співпраці на різних етапах: від створення сприятливих рамкових умов та підготовки партнерств до впровадження співпраці та забезпечення змістовного подальшого розвитку.

Детальніше: <https://eua.eu/publications/reports/doctoral-collaboration-with-society-drivers-success-factors-and-ways-forward.html>,
https://eua.eu/images/publications/Publication_PDFs/CDE_TPG_Report_Doctoral_collaboration_with_society_online.pdf

Фото: скріншот

ЗАТВЕРДЖЕНО ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ЗАСВІДЧУЮТЬ РІВЕНЬ ЗНАНЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кабінет Міністрів України затвердив перелік документів, які засвідчують рівень знань англійської мови для осіб, які претендують на обіймання окремих посад. Відповідна постанова оприлюднена на урядовому порталі. Документ не змінює коло посад і не встановлює нових вимог до кандидатів, а визначає документи для підтвердження рівня англійської мови

для кандидатів на посади державної служби категорії «А», окремі посади державної служби категорій «Б» і «В», голів місцевих державних адміністрацій та їхніх заступників, прокурорів, окремі посади у військовій службі, правоохоронних органах, службі цивільного захисту, податкових і митних органах, а також про посадових осіб державних підприємств і товариств, у яких державі належить понад 50% акцій або часток. У сфері освіти і науки вимога стосується керівників закладів вищої освіти, керівників державних наукових установ та окремих посад у закладах вищої, фахової передвищої, професійної освіти й наукових установах. Це посади, пов'язані з науковою, міжнародною діяльністю, роботою з іноземними здобувачами освіти, управлінням відповідними підрозділами, а також окремі наукові та науково-педагогічні посади. Підтвердити рівень знань англійської мови можна буде державним сертифікатом, виданим уповноваженою державною установою або чинним міжнародним сертифікатом, автентичність якого можна перевірити онлайн. До переліку таких міжнародних сертифікатів належать Aptis ESOL, Cambridge English, IELTS, LanguageCert, Michigan English Test, Oxford Test of English, PTE

Academic, TOEFL, ISE (Trinity College London) та інші документи, видані відповідними міжнародними екзаменаційними організаціями.

Детальніше: <https://www.kmu.gov.ua/news/mon-vyznachyv-perelik-dokumentiv-iaikymy-mozhna-pidtvverdyty-riven-znan-anhliiskoi-movy-na-derzhavnykh-posadakh>,
<https://mon.gov.ua/news/mon-vyznachyv-perelik-dokumentiv-iaikymy-mozhna-pidtvverdyty-riven-znan-anhliiskoi-movy-na-derzhavnykh-posadakh>

Фото: МОН

У ВАС ТРИ ДНІ, ЩОБ ОТРИМАТИ МІЛЬЙОН

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джейка Гроува «Триденний конкурс дослідницьких грантів UKRI є несправедливим щодо заявників». У ній висвітлюється реакція британської наукової спільноти на рішення UK Research and Innovation (UKRI) відкрити конкурс грантів із надзвичайно коротким терміном подання заявок, що, на думку багатьох дослідників та університетів, поставило потенційних учасників у складні умови. У конкурсі між оголошенням і завершенням прийому заявок було передбачено лише три робочі дні. Чи можна за 72 години якісно підготувати повноцінну грантову заявку, погодити її із партнерами, пройти внутрішні процедури схвалення та оформити необхідну документацію? Звісно, у вииграшному становищі опиняються ті команди, які вже мали на руках готові проекти або значні адміністративні ресурси. Дослідники звертають увагу, що короткі терміни – це додаткові бар'єри для невеликих університетів, молодих науковців і тих установ, де погодження грантових заявок передбачає кілька етапів внутрішньої експертизи. У результаті перевагу отримують не найкращі наукові ідеї, а ті, які вдалося швидше оформити відповідно до формальних вимог. UKRI пояснює стислі терміни особливостями нинішнього етапу фінансування та необхідністю дуже оперативно розподілити наявні кошти і обіцяє, що подібні практики не стануть новим стандартом для грантових програм. Науковці підкреслюють: ефективна грантова система має забезпечувати не лише своєчасний розподіл коштів, а й достатній час для підготовки якісних проектних пропозицій усіма потенційними заявниками. Процедури мають залишатися передбачуваними, прозорими й забезпечувати рівні можливості для участі, оскільки саме ці чинники значною мірою визначають довіру дослідницької спільноти до системи розподілу наукових грантів.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/news/ukris-three-day-research-grant-call-unfair-applicants>

Фото: pixabay.com

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТРЕТЬОГО РІВНЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕЧНА, ІНФОРМАЦІЙНА ТА АРХІВНА СПРАВА

Міністерство освіти і науки пропонує до громадського обговорення проєкт стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня зі спеціальності В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа» галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки». Проєкт розроблено на виконання статті 10 Закону України «Про вищу освіту». Документ містить загальну характеристику, вимоги щодо обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття відповідного рівня освіти, мінімальний обсяг практичної підготовки для освітньо-професійних програм, опис предметної області, перелік обов'язкових компетентностей випускника, загальні компетентності, форму атестації, перелік нормативних документів для даних спеціальностей. Дія стандарту поширюватиметься на здобувачів вищої освіти та заклади вищої освіти. Його упровадження для різних соціальних груп населення та заінтересованих сторін: встановлення рамкових вимог до освітніх програм, встановлення вимог до компетентностей здобувачів цих програм. Зауваження та пропозиції до проєкту стандарту можна подати до 10 липня 2026 року.

Детальніше: https://kno.rada.gov.ua/news/about_main/77774.html,
<https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-do-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-standartu-vyshchoi-osvity-tretoh-osvitno-naukovoho-rivnia-zi-spetsialnosti-v13-bibliotechna-informatsiina-ta-arkhivna-sprava>,
<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennya/2026/06/25/v13-doktor-filosofiyi.docx>

Фото: МОН

ПРОГРЕС У РЕФОРМУВАННІ ОЦІНЮВАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ

Європейська комісія опублікувала документ, що містить обґрунтовану базову оцінку прогресу з реформування оцінювання досліджень відповідно до «Угоди про реформування оцінювання досліджень» (ARRA). У ньому розглядається прогрес, досягнутий організаціями, що підписали угоду та є членами Коаліції за просування оцінювання досліджень (CoARA). На основі якісних та кількісних даних розглядається, як тлумачаться зобов'язання ARRA, визначаються пріоритети та втілюються на практиці у різних організаційних та національних контекстах. Продемонстровано, що залучення до CoARA та ARRA постійно зростає, багато дослідницьких організацій з усієї Європи працюють над зміною способу оцінювання продуктивності діяльності дослідників та успішності дослідницьких проєктів за межами вузького кола публікаційних показників щоб краще визнавати ширший спектр внесків, навичок та кар'єрних шляхів. Прогрес залишається

нерівномірним у різних країнах та академічних установах. Наразі реформа переходить від початкових рамкових зобов'язань до практичних дій, спрямованих на забезпечення тривалих змін у дослідницькій екосистемі. Експерти зосереджують увагу на фіксації перехідного моменту реформи: від ранніх зобов'язань та визначення порядку денного до сталого упровадження у великих масштабах. Це відбувається в середині процесу реалізації Порядку денного Європейського дослідницького простору на 2025-2027 роки. Європейська комісія підтримує діяльність CoARA як ініціативи «знизу», що об'єднує дослідницькі організації та спонсорів, готових брати участь в реформуванні практики оцінювання досліджень. Політика ЄДП в частині реформи оцінювання досліджень заохочує перехід до якісної оцінки, підтриманої відповідальним використанням кількісних показників, визнає різноманітний дослідницький внесок, включаючи результати та практики, підтримує відкриту науку та має на меті посилення прозорості, доброчесності й інклюзивності.

Детальніше: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/new-study-assesses-progress-reforming-research-assessment-2026-06-25_en, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5cf35453-703e-11f1-ae88-01aa75ed71a1/language-en>, <https://www.coara.org/>

Фото: скріншот

ФРАНЦУЗЬКИЙ СКАНДАЛ ІЗ ПЛАГІАТОМ ТА ЙОГО НАСЛІДКИ

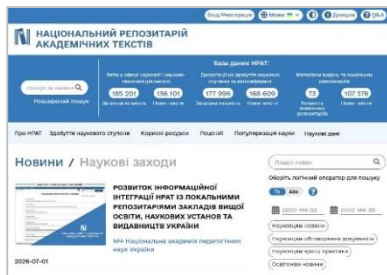
На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Сехер Асаф «Заклики до більшої прозорості після французького скандалу з плагіатом». У ній висвітлюється резонансна справа французького фізика, популяризатора науки та філософа науки Етьєна Кляйна, після якої наукова спільнота почала жваво обговорювати, наскільки відкрито університети мають проводити розслідування випадків академічної недоброчесності та яким чином інформувати суспільство про їхні результати. Поштовхом стало рішення Паризького університету про позбавлення Етьєна Кляйна докторського ступеня після внутрішнього розслідування, яке підтвердило масштабні запозичення у його докторській дисертації з філософії науки 1999 року. Перевірку було ініційовано після журналістського розслідування, яке виявило присутність численних фрагментів тексту, запозичених без належних посилань. Університетське розслідування тривало більше року, однак його повний звіт не був оприлюднений для широкого загалу. Університет ухвалив окреме рішення щодо цієї справи, але відмовився детально коментувати його зміст. Така позиція стала предметом критики з боку експертів з академічної доброчесності, які наголошують, що за дотримання необхідних умови вимог стосовно конфіденційності та прав, більша відкритість прийнятого рішення могла би посилити довіру до інституційних процедур. Керівник французького офісу з

питань доброчесності досліджень Мішель Дюбуа зазначає, що випадки позбавлення докторського ступеня у Франції залишаються надзвичайно рідкісними. Він позитивно оцінює роль незалежних дослідників і журналістів, які виявляють можливі академічні порушення, зосереджуючи увагу на тому, що ключове значення має не те, хто саме повідомляє про порушення, а те, як на це реагують академічні установи. Необхідно забезпечувати захист осіб, які повідомляють про можливі порушення академічної доброчесності, а процедури перевірки мають бути зрозумілі, а комунікація з суспільством після завершення розслідувань – відкритою. Професор філософії науки Стефані Рюфі звертає увагу на те, що серед авторів, чий текст були некоректно використані в дисертації Етьєна Кляйна без належного цитування, були й члени дисертаційної ради. Це свідчить про важливість не лише індивідуальної відповідальності автора, а й належного виконання експертами своїх функцій під час оцінювання дисертаційних робіт. Матеріал актуалізує дискусію про те, що питання академічної доброчесності не обмежуються виявленням порушень, - потрібна належна увага до інституційних процедур розгляду випадків недоброчесності, - прозорість, процесуальна послідовність і зрозуміла комунікація ухвалених рішень.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/news/calls-more-transparency-after-french-plagiarism-scandal>

Фото: pixabay.com

НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ У ДРУГОМУ КВАРТАЛІ 2026 РОКУ

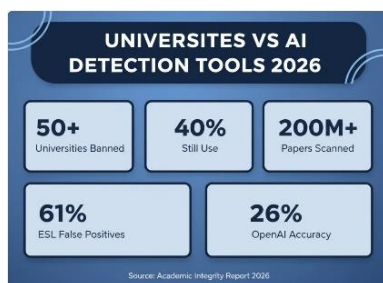

У квітні-червні 2026 року [Національний репозитарій](#) продовжував розвиватись. Вебпортал НРАТ є точкою відкритого доступу до 304,7 тис. повних електронних версій академічних текстів ЦР (у т.ч. 136,1 тис. наукових звітів та 168,6 тис. дисертацій у комплекті з авторефератами й анотаціями), з якими можна ознайомитись без будь-яких обмежень. [Мережа локальних репозитаріїв НРАТ](#) поступово розширюється: інформаційну інтеграцію з Нацрепозитарієм здійснюють 73 інституції - ЗВО, НУ та наукові видання. Їхній сукупний контент, представлений у НРАТ становить 107,6 тис. академічних текстів. Також на порталі доступні 208,9 тис. реєстраційних карток і 9,6 тис. кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти. Пошуковий сервіс НРАТ дозволяє здійснювати тематичний пошук матеріалів центрального та локальних репозитаріїв, обирати окремі ЛР, сортувати метадані за кількістю переглядів академічних текстів, наявністю опублікованих відкритих рецензій та коротких статей із популяризації результатів досліджень, працювати з наборами наукових даних. Для роз'яснення цінності останніх та підвищення їхньої видимості створено окрему сторінку «[Наукові дані](#)». Тут можна побачити набори даних, долучені до зареєстрованих звітів про ДіР, а

також передані користувачами до НРАТ шляхом самоархівації. [Пошук академічних текстів](#) у репозитарії здійснювався в середньому 360,2 тис. разів на місяць, що утричі вище за попередній квартал. Регулярно оновлюються відомості про контент НРАТ на [порталі відкритих даних](#). Для інформаційної підтримки цільової аудиторії здійснюється публікація [корисних матеріалів з різноманітних питань](#), – від прийнятих урядом та центральними органами влади управлінських рішень, обговорення проєктів документів, [наукових заходів](#), – до аналітичних матеріалів [міжнародних організацій](#), кращих практик [відкритої науки](#) та управління [даними досліджень](#), використання [технологій ШІ](#), [академічної доброчесності](#), [популяризації наукових здобутків](#). У 2-му кварталі 2026 року на порталі НРАТ було розміщено 354 таких матеріали. Започатковано дві нові рубрики – «[Європейський дослідницький простір](#)» та «[Інституціональні учасники НРАТ](#)». В пам'ять про видатних вітчизняних науковців публікуються короткі бібліобіографічні статті у меморіальній рубриці «[Brevis nobis vita data est, at memoria bene redditae vitae sempiterna...](#)»). Працює [сервіс підписки](#) на новини portalu: інформація про нові публікації, події, наукові заходи надсилається на е-скриньку у зручному для читачів форматі. Щотижня здійснюється додаткова [адресна розсилка](#) дайджесту НРАТ, інформацію про це можна знайти на [вебсайті УкрІНТЕІ](#). Зростає спільнота НРАТ у соціальних мережах – як на традиційних площадках у [facebook](#), [telegram](#), [viber](#), так і на нових – [mastodon](#), [threads](#), [bsky](#). За допомогою [форми зворотного зв'язку](#) відбувається регулярна комунікація з користувачами репозитарію, які звертаються за роз'ясненнями, уточненням окремих аспектів роботи з базою даних, пропозиціями про співпрацю. Рубрика [Q&A](#) регулярно поповнюється короткими відповідями на найпоширеніші запитання (за минулий квартал додано 5 нових інструкцій).

Фото: скріншот

ПІВСОТНІ УНІВЕРСИТЕТІВ ЗАБОРОНИЛИ У СЕБЕ ДЕТЕКТОРИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

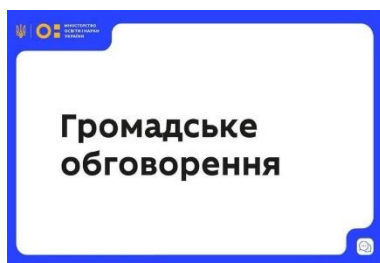
На сайті Detection Drama опубліковано матеріал «Університети, які заборонили детектори штучного інтелекту: повний список 2026». У ньому стверджується, що станом наразі більше 50 університетів з різних країн світу вже заборонили, відключили або офіційно не рекомендували використовувати інструменти автоматичного виявлення текстів, згенерованих за допомогою штучного інтелекту. Разом із тим, близько 40 % коледжів США продовжують застосовувати такі системи, а ще 35 % розглядають можливість їх запровадження. Основною причиною перегляду університетської політики щодо ШІ автори називають недостатню надійність сучасних детекторів. Так, результати незалежного дослідження 14-ти інструментів виявлення текстів, створених за допомогою штучного інтелекту

показали, що жоден з них не має точності понад 80 %, що ставить під сумнів можливість використання таких систем як самостійного доказу академічної недоброчесності. Існує також проблема хибнопозитивних результатів, яку наочно продемонструвало дослідження Стенфордського університету: 61,3 % автентичних есе, написаних англійською мовою неносіями мови, були помилково визначені як згенеровані за допомогою ШІ. Навіть OpenAI відмовився від власного експериментального детектора ШІ після того, як він продемонстрував лише 26 % точності. Разом із тим, проблема використання генеративного штучного інтелекту в освіті продовжує швидко загострюватись. За статистикою Turnitin, із квітня 2023 року сервіс проаналізував понад 200 мільйонів студентських робіт, 15 % яких містять понад 80 % тексту, створеного за допомогою штучного інтелекту. Генеративні моделі отримали значне поширення у навчальному процесі, тоді як немає надійних інструментів його виявлення. Австралійський католицький університет повідомив про 6 тис. випадків підозри на несанкціоноване використання штучного інтелекту за період з 2024 року, однак 25 % подібних підозр згодом було скасовано після додаткової перевірки. Лише 18 % опитаних викладачів вважають, що сучасні детектори ГШІ є достатньо точними та ефективними. Публікація містить не лише перелік університетів, які відмовилися від використання детекторів ШІ або обмежили їх застосування, а й огляд наукових досліджень щодо точності таких інструментів, аналіз проблеми хибнопозитивних результатів, приклади реальних випадків, що призвели до зміни університетської політики, інформацію про використання у практиці ЗВО систем автоматичного виявлення текстів, створених штучним інтелектом. Дискусія в академічному середовищі поступово зміщується від питання масового запровадження детекторів до пошуку більш надійних і справедливих способів забезпечення академічної доброчесності.

Детальніше: <https://detectiondrama.com/universities-that-banned-ai-detectors/>

Фото: скріншот

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ ПОРЯДКУ ПОЗБАВЛЕННЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ВІДПОВІДНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Міністерство освіти і науки пропонує до публічного громадського обговорення проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій)». Документ розроблений відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року та має забезпечити уніфікований порядок позбавлення особи ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій) у разі встановлення факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої особі присуджено відповідний ступінь вищої освіти. Дія «Порядку...» поширюється на рішення про присудження ступенів вищої освіти «молодший

бакалавр», «бакалавр» і «магістр» та присвоєння відповідних кваліфікацій. Внаслідок рішення про позбавлення особи ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій) можуть бути визнані недійсними на підставі частини восьмої статті 40 Закону України «Про академічну доброчесність» пізніше видані документи про вищу освіту, наукові ступені, ступінь доктора мистецтва, вчені звання. Зауваження та пропозиції до проєкту можна подати до 15 липня 2026 року.

Детальніше: <https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-do-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-postanovy-kmu-pro-zatverdzhennia-poriadku-pozbavlennia-stupenia-vyshchoi-osvity-ta-vidpovidnoi-kvalifikatsii-kvalifikatsii>,
<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennya/2026/07/01/poriadok-pozbavlennia-stupenia-vo-proiekt-2026-06-30.docx>

Фото: МОН

УНІВЕРСИТЕТАМ СЛІД ВИКОРИСТОВУВАТИ ГШІ НА ОСНОВІ ПЕДАГОГІЧНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джульєти Роусел «Підхід до штучного інтелекту «усе або нічого» загрожує загальмувати інновації». У ній автор привертає увагу до позиції директора навчальних ініціатив Google DeepMind Міріам Шнайдер, яка вважає, що непродумані рішення стосовно використання генеративного штучного інтелекту в університетській освіті можуть перешкодити розвитку сучасної педагогіки. ГШІ не обов'язково має змінювати педагогіку, натомість його потенціал полягає у підтримці та посиленні ефективних освітніх практик. Поява новітніх технологій стала приводом для переосмислення фундаментальних питань про цілі навчання, роль викладача та характер взаємодії між учасниками освітнього процесу. Критику викликає бінарний підхід, за якого університети або повністю забороняють використання штучного інтелекту, або дозволяють його без істотних обмежень. Така поляризація відволікає увагу від набагато важливішого питання – не про характеристики моделей штучного інтелекту, а про те, як вони можуть впливати на взаємини між викладачами й студентами, мотивацію до навчання та розвиток цілісних освітніх підходів. Технологічні компанії дедалі більше уваги приділяють створенню інструментів, орієнтованих саме на навчання. Наприклад, режим Guided Learning у сервісі Gemini, розроблений на основі методології LearnLM. Його метою є не надання готових відповідей, а підтримка процесу навчання через постановку запитань, поступове пояснення матеріалу та стимулювання самостійного мислення студентів. Водночас ефективне використання великих мовних моделей потребує спеціального педагогічного проєктування. Помилково очікувати, що універсальна мовна модель автоматично стане якісним навчальним інструментом, - це схоже на ситуацію,

коли випадкову людину без педагогічної підготовки ставлять перед аудиторією й пропонують виконувати функції викладача. Освітні системи III мають створюватися з опорою на результати досліджень у сфері науки про навчання, а не лише на досягнення інформаційних технологій. Університетам необхідно переглянути не лише технічні правила використання ГШ, а й загальні підходи до організації навчального процесу. Ключовим завданням стає пошук такого поєднання технологічних можливостей і педагогічних принципів, у якому цифрові інструменти сприятимуть розвитку мислення, взаємодії та мотивації студентів, а не підмінятимуть їх.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/news/all-or-nothing-approach-ai-risks-shutting-down-innovation>

Фото: pixabay.com

4. Наукові заходи

НАУКА – БІЗНЕС: ACADEMCITY

9 липня 2026 року відбудеться демо-день програми відкритих інновацій Academ.City «Наука – Бізнес». Слухачі дізнаються про те, як працює модель відкритих інновацій на всьому життєвому циклі - від ідеї до практичних результатів у рамках сталого партнерства між наукою, бізнесом і громадським сектором. Планується обговорити хід та результати виконання програми поєднання інтересів бізнесу, громад та організацій із науковим потенціалом установ НАН України, а також поширити інформацію про екосистему Наукового парку Academ.City. Організатор - Київський академічний університет.

Детальніше: <https://www.nas.gov.ua/news/demo-den-academcity-nauka--biznes-2026-anons>,

<https://customervoice.microsoft.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=75NdcrZCe0CfseskWvJF1FuHQofrbLVPqnHGmUqvfmXURVZOUjRRTUo0UTJON1BQRTdLOTZaNvFOVy4u>

Фото: скріншот

ГРАНТОВІ МОЖЛИВОСТІ НФДУ

9-10 липня 2026 року у змішаному форматі відбудеться інформаційний захід «Грантові можливості Національного фонду досліджень України та інструменти підтримки в рамках Програми «Горизонт Європа»». Він стане площадкою для поширення серед науковців, дослідників, інноваторів, представників

закладів вищої освіти, наукових установ, малого та середнього бізнесу, органів державної влади і місцевого самоврядування, громадських організацій відомостей про можливості отримання підтримки від грантодавців та фондів України і ЄС. Планується обговорити діяльність Національного фонду досліджень України, «Офісу Горизонт Європа в Україні», а також флагманську програму ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт Європа»; організаційний супровід участі в конкурсах НФДУ - від заявки до звітування; користування порталом ЄС щодо фінансування і тендерів; основи нової європейської ініціативи Баугауз; конкурси кластеру 1 «Здоров'я» та Місії ЄС «Рак» у робочій програмі «Горизонт Європа» на 2026 рік; грантові можливості для бізнесу в рамках Програми «Горизонт Європа»; конкурси кластеру 5 «Клімат, енергетика та мобільність», «Відновлення водних ресурсів», «Цифровізація, промисловість і космос», «Кліматично нейтральні та розумні міста». Організатор - Національний фонд досліджень України.

Детальніше:

<https://nrfu.org.ua/news/vidbudetsya-zahid-iz-poshyrennya-informacziyi-prysvyachenogo-grantovym-mozhlyvostyam-nacziionalnogo-fondu-doslidzhen-ukrayiny-ta-instrumentam-pidtrymky-v-ramkah-programy-goryzont-yevropa-v/>,
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdPHr2bxzMEwuSSy7CziKWZVMvpbe1OuK2S4_k-sOoBjRRAUA/viewform

Фото: організатори

ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ШІ В АКАДЕМІЧНИХ БІБЛІОТЕКАХ

21 липня 2026 року відбудеться вебінар «Не просто черговий сеанс ШІ: практичне застосування в академічних бібліотеках». Він покликаний продемонструвати реальні приклади використання інструментів генеративного штучного інтелекту в академічних бібліотечних послугах, колекціях та в різних інституційних контекстах. Планується

обговорити наступні питання: штучний інтелект у дискурсі вищої освіти; як насправді виглядає змістовне впровадження ШІ в академічних бібліотеках; приклади за рамками теорії – як їх можна використати та які уроки з цього слідують; інституційний контекст інтеграції інструментів штучного інтелекту у бібліотечні послуги; роль бібліотек у впровадженні універсального інструменту штучного інтелекту для всього кампусу; управління процесом та стратегії

узгодження ліцензованих бібліотечних ресурсів у середовищах із підтримкою штучного інтелекту; оцінка різних інструментів штучного інтелекту дослідницького класу для потенційного впровадження; практичні кроки — від оцінювання та пілотних фаз до комунікації та підтримки користувачів. Організатори: Choice, Elsevier.

Детальніше: <https://www.choice360.org/webinars/not-just-another-ai-session-practical-applications-in-academic-libraries/>

Фото: скріншот

ЛІТНЯ ШКОЛА З АСТРОФІЗИКИ

24-26 серпня 2026 року відбуватиметься третя літня школа з астрофізики та космології «Крізь Чумацький Шлях у Всесвіт». Слухачі дізнаються про передові дослідження у царині позагалактичної астрономії та космології. У програмі школи - лекції українських та іноземних науковців та дискусії щодо сучасних наукових уявлень про Всесвіт. Організатор: Рада молодих вчених ГАО НАН України, Головна астрономічна обсерваторія НАН України, Міжнародна школа передових досліджень SISSA.

Детальніше: <https://mao.kiev.ua/index.php/ua/summer-school-ua-2026>,
<https://www.nas.gov.ua/news/golovna-astronomichna-observatoriya-nan-ukrani-zaproshuye-studentiv-na-tretyu-litnyu-shkolu-z-astrofiziki-ta-kosmologi>,
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeelBO6rq4FkUrvM0_5isAosUadC0LwHByqAtnRlw_mYFbbNw/viewform

Фото: скріншот

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ.

Він створюється в рамках реалізації проєкту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>, <https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>

https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL,

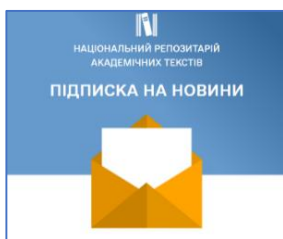
<https://t.me/NationalRepository>,

<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQItYQzEroTVETPdJlh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>

<https://mastodon.social/@nrat>

https://www.threads.com/@nrat_ukrintei

<https://bsky.app/profile/nrat-portal.bsky.social>

Усі бажаючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>